

Què és la pintura mural romànica?

La pintura mural romànica decorava els murs de les esglésies entre els segles XI-XIII.

La pintura mural romànica tenia dues funcions importants.

D'una banda, donava més categoria a les esglésies en comparació amb altres edificis.

I, de l'altra, ajudava a entendre la paraula de Déu a una majoria de la població que no sabia llegir ni escriure.

El Museu Diocesà d'Urgell té una col·lecció de pintura mural romànica des de la dècada de 1960.

La col·lecció de pintura mural romànica del Museu Diocesà d'Urgell està formada per set conjunts.

Aquests set conjunts es van trobar a esglésies del Pirineu.

Com es pintaven els murs?

Els murs de les esglésies romàniques es pintaven amb la tècnica del **fresc mixt**.

En què consistia la tècnica del fresc mixt?

1. El mur s'arrebossava amb diverses capes de morter de calç i sorra.
2. Es traslladava el dibuix sobre la darrera capa de morter quan aquesta capa encara era humida.

Com que aquesta capa de morter havia de ser humida, cada dia es preparava només el tros de mur que es volia pintar. Per això diem que es pintava «per jornades».

3. Es pintava el dibuix amb pigments naturals diluïts amb aigua. Quan la capa de morter s'assecava, aquests pigments quedaven fixats sobre la superfície.

4. Es feien retocs a la pintura en sec.

Com es van arrencar les pintures del mur?

Les pintures del mur es van arrencar amb una tècnica anomenada *strappo*, inventada a Itàlia cap al 1850.

En què consistia la tècnica anomenada *strappo*?

1. S'aplicaven unes tires de cotó impregnades amb cola animal calenta sobre les pintures.

2. Quan la cola era seca, es repicava la paret amb molta cura per treure'n la darrera capa de morter, on hi havia la pintura.

Aquesta capa de morter pintat quedava enganxada a les tires de cotó.

3. Les tires de cotó s'enganxaven a un suport al lloc on es volia posar la pintura.

4. Un cop s'havia dissolt la cola
i s'havien retirat les teles,
es tornava a veure la pintura mural.

La tècnica de l'*strappo* fragmenta la pintura,
però a vegades era l'única manera de salvar la pintura mural.

El **Beatus de la Seu d'Urgell** és un llibre gran.

Té 239 folis de pergamí
escrits amb una lletra molt petita
i decorats amb 90 il·lustracions.

Què és un beatus?

Un beatus és un llibre de finals del segle VIII
en què l'abat Beat del monestir de San Martín de Liébana (Cantàbria)
comenta l'Apocalipsi,
que és un llibre de la Bíblia.

El beatus va ser molt popular
als regnes cristians del nord d'Espanya.

Es conserven 24 beatus il·lustrats.

Les il·lustracions del Beatus de la Seu d'Urgell
són lineals i simples, sense perspectiva i de colors vius.

Suposem que el Beatus de la Seu d'Urgell es va escriure
a finals del segle X
en un monestir de La Rioja o de Navarra.

El Beatus de la Seu d'Urgell ja era a la biblioteca de la catedral d'Urgell el 1147,
però no sabem quan ni com hi va arribar.

El setembre del 1996 algú va robar el Beatus de la Seu d'Urgell.
El van recuperar quatre mesos després.

La **butlla del papa Silvestre II** és de l'any 1001.

La butlla és una carta escrita pel papa de Roma
sobre una qüestió de fe o d'interès general.

En aquesta butlla, el papa Silvestre II confirma al bisbe Sal·la
una llarga llista de propietats del bisbat d'Urgell.

A Catalunya només es conserven deu butlles en paper.

Què és el paper?

El paper és una planta
que creix a les ribes del riu Nil.

Els antics egipcis, els grecs i els romans
van fer servir el paper per escriure.

A l'edat mitjana els papes de Roma van continuar fent servir el paper
perquè era un signe de prestigi.

Durant molt temps,
vam pensar per error
que la **casulla de sant Ermengol** era una capa per a la pluja.

La casulla de sant Ermengol està feta de samit,
un teixit de seda molt valuós.

Creiem que la casulla de sant Ermengol es va fer a l'Àsia central entre els segles VIII i X.

La casulla de sant Ermengol té un únic motiu decoratiu que es repeteix.

Aquest motiu decoratiu és un cercle amb dues aus enfrontades.

Segons la tradició,

aquesta casulla embolcava el cos de sant Ermengol.

La casulla de sant Ermengol és una peça de valor incalculable

perquè té un origen rar,

perquè s'ha conservat durant molts segles

i perquè a Catalunya no n'hi ha cap d'igual.